

Høringsnotat

Forslag til endringer i enhetsregisterloven og enhetsregisterforskriften. Plikt til å melde elektronisk adresse til Enhetsregisteret.

1. Hovedinnholdet i forslaget

Nærings- og fiskeridepartementet sender med dette forslag til endringer i forskrift 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer m.m. i Enhetsregisteret (enhetsregisterforskriften) på høring.

Forvaltningsloven (lov 2. oktober 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker) § 15 a første ledd og eForvaltningsforskriften (forskrift 25. juni 2004 nr. 988 om elektronisk kommunikasjon med og i forvaltningen) § 8 første ledd fastsetter at et forvaltningsorgan kan benytte elektronisk kommunikasjon når det henvender seg til andre, både privatpersoner og juridiske enheter. eForvaltningsforskriftens formål er å legge til rette for sikker og effektiv bruk av elektronisk kommunikasjon med og i forvaltningen, se forskriften § 1. For å ivareta dette formålet er det fastsatt krav til kommunikasjonsform mellom det offentlige og private virksomheter og personer. Elektronisk kommunikasjon forutsetter informasjon om digitalt kontaktpunkt. I eForvaltningsforskriften er det fastsatt bestemmelser for registrering av digital kontaktinformasjon for henholdsvis personer og virksomheter. For virksomheter er det i § 8 tredje ledd tredje punktum fastsatt at *«For enheter som er registrert i Enhetsregisteret skal en oppdatert elektronisk adresse som enheten har oppgitt, benyttes for å sende varsel.»*

Det fremmes i dette notatet forslag om å innta elektronisk adresse som en del av grunndataene om enheten i Enhetsregisteret.

2. Gjeldende rett

2.1. Digital kontaktinformasjon for virksomheter

I dag foreligger det ikke en samlet oversikt over digital kontaktinformasjon til virksomheter.

For at forvaltningen skal kunne oppfylle sin varslingsplikt etter eForvaltningsforskriften må det foreligge minst én elektronisk adresse til alle enheter som er registrert i Enhetsregisteret. Enheter kan i dag enten oppgi elektronisk adresse i Altinns løsning for kontaktinformasjon, direkte til et forvaltningsorgan som del av saksbehandlingen, eller melde elektronisk adresse til Enhetsregisteret. Registrering av elektronisk adresse i Enhetsregisteret er frivillig.

2.2. Krav om varsling ved meldinger fra det offentlige

For meldinger som har betydning for partens rettsstilling eller behandlingen av enkelte sakstyper, stilles det krav om at det varsles om meldinger som sendes fra forvaltningsorganer til private. Dette gjelder enkeltvedtak, forhåndsvarsel etter forvaltningsloven § 16, samt andre meldinger *«som det av andre grunner er av særlig betydning å sikre»* at parten mottar, jf. eForvaltningsforskriften § 8 tredje og sjette ledd. Meldingen skal som hovedregel gjøres tilgjengelig i et *«egnet informasjonssystem»*, jf. § 8 andre ledd. Forvaltningsorganet skal informere om hvor og hvordan vedkommende kan skaffe seg kunnskap om innholdet i

meldingen. Forvaltningsorganet har oppfylt varslingsplikten etter eForvaltningsforskriften når det har sendt varsel til en oppdatert elektronisk adresse som enheten har oppgitt.

Etter § 8 femte ledd skal det sendes nytt varsel hvis parten ikke har åpnet meldingen innen én uke etter at det første varselet ble sendt (såkalt revarsel). Enheter som er registrert i Enhetsregisteret skal i henhold til eForvaltningsforskriften § 8, tredje ledd motta varsel på en oppdatert elektronisk adresse.

2.2.1. Elektronisk adresse i Enhetsregisteret

Enhetsregisteret inneholder grunndata for juridiske personer, enkeltpersonforetak og andre registreringsenheter. I henhold til enhetsregisterloven § 1 andre ledd, plikter offentlige organer og registre som ikke er tilknyttede registre, å benytte opplysninger fra Enhetsregisteret der det er praktisk mulig. Registeret tildeler organisasjonsnummer som entydig identifikator. Organisasjonsnummeret sørger for entydig identifikasjon av registrerte enheter og gjør det lettere å utveksle opplysninger om dem.

Enhetsregisterloven § 6 andre ledd fastsetter at enheter i Enhetsregisteret kan melde elektronisk kontaktadresse hvis de ønsker det. Tilsvarende gjelder for underenheter etter enhetsregisterforskriften § 12 siste ledd. Per i dag er det lagt til rette for å ha registrert én e-postadresse og ett mobiltelefonnummer per enhet i Enhetsregisteret og tilsvarende for underenheter. Totalt har omtrent 870 000 enheter meldt minst én elektronisk adresse i Enhetsregisteret.

Etter eForvaltningsforskriften § 9 første ledd kan privatpersoner og enheter som ikke er registrert i Enhetsregisteret, reservere seg mot digital kommunikasjon. Dette gjelder ikke enheter som er registrert i Enhetsregisteret.

2.2.2. Kontaktinformasjon i Altinn

Alle offentlige myndighetsutøvere kan sende post til virksomheter via Altinn. Enhetene kan legge inn elektronisk varslingsadresse i Altinn, og kan velge om de ønsker å gjenbruke den elektroniske adressen som er registrert i Enhetsregisteret eller legge til egne varslingsadresser. Enhetene kan selv velge hvor mange elektroniske adresser som skal brukes til varsling, og om de ønsker å ha ulike varslingsadresser knyttet til ulike skjemaer.

Bruk av kontaktinformasjonen som er oppgitt i Altinn er ikke regulert i lov, og ikke begrenset til bruk til varsel etter eForvaltningsforskriften § 8. Oppgitt elektronisk adresse brukes dermed ved ulike typer varsler fra tjenesteeiere, knyttet til både meldingstjenester og innsendings-tjenester.

2.2.3. Andre lokale kontaktregistre

Enkelte forvaltningsorganer har egne kontaktregistre med elektroniske adresser. Forvaltningsorganene får adressene fra enhetene gjennom saksbehandlingen eller når enhetene oppgir en adresse for bruk til spesifikke henvendelser. Bruk av disse for varsling forutsetter i henhold til eForvaltningsforskriften § 8 tredje ledd at adressene er «oppdatert».

3. Behov for én, oppdatert elektronisk adresse

Det finnes ikke én samlet oversikt over oppdaterte kontaktadresser til enhetene, og de må ofte oppgi varslingsadresse til flere aktører. Disse adressene er basert på hvilken type kontakt det sist var mellom forvaltningen og enheten, og kan være basert på delegerte fullmakter til regnskapsførere og enkeltpersoner i enheten. Adressen sikrer derfor ikke i tilstrekkelig grad at digital kommunikasjon kommer frem til enheten.

Elektroniske adresser som er registrert i Enhetsregisteret, er i dag offentlig tilgjengelige for enhver, jf. enhetsregisterloven § 22 andre ledd. Det er ikke lovmessige eller store praktiske begrensninger i bruken av den offentlige elektroniske adressene, og de brukes derfor av privatpersoner, næringsliv og forvaltning til alle typer henvendelser. Det er nærliggende å anta at enkelte enheter ikke melder elektronisk adresse for å unngå uønskede henvendelser, særlig i form av spam.

4. Forslag til endringer

4.1. Forskriftsregulering

I henhold til enhetsregisterloven § 5 andre ledd bokstav b, skal enhetene oppgi adresse ved registrering i Enhetsregisteret. Per i dag er det kun fysisk, ikke elektronisk adresse som oppgis. Etter enhetsregisterloven § 28 kan Kongen gi de forskrifter som finnes påkrevd til utfylling og gjennomføring av enhetsregisterloven. Det foreslås at plikten til og de nærmere reglene om registrering av elektronisk adresse reguleres i forskrift. Forskriftsregulering sikrer ønsket fleksibilitet.

Forskriftsbestemmelsen foreslås lagt til et nytt kapittel 3A i forskrift om registrering av juridiske personer m.m. i Enhetsregisteret.

4.2. Plikt til å melde minst én digital adresse

Forslaget innebærer at alle enheter som er registrert i Enhetsregisteret, skal melde minst én digital adresse. Denne vil inngå som en del av grunndataene. Det kan anvendes ulike typer digital adresse, og bestemmelsen bør åpne for bruk av andre digitale løsninger enn dagens. Hjemmelen bør derfor formuleres slik at annen digital kontaktinformasjon kan anvendes på det tidspunkt Enhetsregisteret kan registrere slike. Det foreslås derfor å bruke betegnelsen «*elektronisk adresse*». Adressen vil oppfylle kravet til varslingsadresse iht. eForvaltningsforskriften.

Adressene i Enhetsregisteret skal gjelde for enheten som sådan, og ikke være knyttet til spesifikke tjenester, etater eller domener, eller avhenge av hvilken differensiering som er gjort for varsling i Altinn.

eForvaltningsforskriften stiller krav om at varslingsadressene skal være «*oppdaterte*». I det ligger både at meldingen skal nå frem til den oppgitte adressen og at meldingen når frem til den personen i enheten som har behov for, og har kompetanse til å følge opp meldingen. Hvis adressen er for eksempel telefonnummer eller personifisert e-post, vil informasjonen komme direkte til personen, men det stiller større krav til senderen både hva gjelder å identifisere den

personen som kan motta alle disse meldingene, og spesielt å oppdatere kontaktadressen når rollene i enheten endres. Etter departementets vurdering vil det kunne oppfattes mer effektivt å legge til rette for at meldinger knyttes til enkeltpersoners elektroniske adresse, men kvaliteten på registeret kan bli redusert hvis de innmeldte adressene er knyttet til enkeltpersoner. Vi ber om høringsinstansenes syn på dette.

Det følger av enhetsregisterloven § 15 at enheten skal melde inn adressen «uten ugrunnet opphold». Dette vil også gjelde for elektronisk adresse. Enhetene skal dermed oppdatere opplysningene fortløpende på tilsvarende måte som for andre opplysninger.

Varslingsplikten til den registrerte enheten er etter eForvaltningsforskriften i utgangspunktet begrenset til hovedenheten. Etter enhetsregisterforskriften § 10, jf. enhetsregisterloven § 4 kan og skal det i en del tilfeller registreres underheter. Underenhetene er ikke selvstendige enheter, men forvaltningen har i noen sammenhenger behov for å kommunisere digitalt både med hovedenheter og underenheter. Det foreslås derfor at underenheter *kan* melde elektronisk adresse til Enhetsregisteret. Hvis det ikke er oppgitt en egen varslingsadresse til underenheten(e), vil hovedenhetens adresse gjelde også for underenheten(e).

4.3. Bruk av elektronisk adresse registrert i Altinn

I henhold til enhetsregisterloven § 20 andre ledd kan Enhetsregisteret innhente og registrere opplysninger som er registrert i andre registre enn de tilknyttede registrene, når registerfører mener at det ikke er betenkelig. Ved registrering gjennom Altinn ivaretas sikker identifisering og kontroll av at den som oppgir adressen har nødvendige fullmakter til å melde opplysningen på vegne av enheten. På denne bakgrunn er det departementets og registerførers vurdering at det ikke er betenkelig å innhente adressene fra Altinn ved opprettelse av denne informasjonen i Enhetsregisteret.

Varslingsadressene som enheten i dag har lagt inn i Altinn, foreslås derfor tatt inn i Enhetsregisteret og vil bli enhetens offisielle elektroniske adresse. Forslaget vil derved ikke påføre enhetene andre byrder ved innføring, annet enn plikt til å ajourføre adressene på linje med annen grunninformasjon. Altinn benyttes ved både førstegangsregistrering og senere endringer av enhetenes opplysninger.

For noen enheter er det naturlig at all kontakt skal skje på samme elektroniske adresse. For andre enheter kan det være ønskelig at ulike opplysninger og forespørsler sendes til ulike adresser. Funksjonaliteten i Altinn for «personlig kontaktinformasjon» opprettholdes, slik at de som ønsker det, kan oppgi flere kontaktadresser knyttet til personer eller funksjoner. Disse kontaktadressene kommer i tillegg til den elektroniske adressen og tas ikke inn som grunninformasjon i Enhetsregisteret.

4.4. Sikre at plikten til å melde elektronisk adresse overholdes

Ved registrering av nye enheter brukes skjemaet «*Samordnet registermelding*». Det er per i dag ikke mulig å tilføye elektronisk adresse som eget punkt i skjemaet. Skjemaet er planlagt omarbeidet, og når dette er på plass, vil det bli lagt til rette for at enhetene oppgir elektronisk adresse direkte i skjemaet ved nyregistrering i Enhetsregisteret.

Det er også aktuelt å kreve at enheter bekrefter den elektroniske adressen ved innlogging i Altinn. Altinn har en løsning for slik påminnelse, men det er i dag mulig å hoppe over dette trinnet ved pålogging.

Det er vurdert om melding av elektronisk adresse kan gjøres frivillig. Etter departementets vurdering vil en løsning som er basert på frivillig registrering, ikke dekke de behov forvaltningen har for digital kommunikasjon, da antallet enheter som ikke opplyser om slik elektronisk adresse, trolig vil være betydelig. Kvaliteten på de registrerte opplysningene vil heller ikke være tilfredsstillende, da en frivillighet vil medføre at oppdateringen av elektronisk kontaktinformasjon ikke vil gjøres ofte nok. Frivillig registrering vil etter departementets syn derfor ikke oppfylle eForvaltningsforskriftens krav.

4.5. Tilgangen til elektronisk adresse

Opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret er offentlig tilgjengelige, med unntak av fødselsnummer og D-nummer, jf. enhetsregisterloven § 22 andre ledd. Elektronisk adresse kan brukes til potensielt uønsket kontakt, herunder masseutsendelser av spam og reklame på en langt enklere måte enn fysisk adresse. Varslingsplikten etter eForvaltningsforskriften kan oppfylles ved at varslingsadresser er tilgjengelig for forvaltningen. Departementet foreslår derfor å begrense tilgangen til de elektroniske adressene. Risikoen for at adressene blir brukt til masseutsendt informasjon vil dermed være mindre.

Begrensningen det her legges opp til, innebærer at andre med legitimt eller annet saklig behov for å kontakte enheten elektronisk, ikke får direkte tilgang til adressen. For å ivareta slike behov, for eksempel ved varslinger, vurderes en løsning hvor melding kan sendes gjennom Altinn, som igjen benytter den registrerte adressen for å kontakte enheten. Hvordan dette kan gjennomføres vil inngå som en oppfølging og videreutvikling av de løsninger som innføres ved etablering av digital kontaktinformasjon.

Hvis enheten ønsker en adresse som er offentlig tilgjengelig, vil det ivaretas ved frivillig registrering etter enhetsregisterloven § 6 andre ledd.

4.6. Varslingsplikten er oppfylt når varsel er sendt

Det foreslås at forskriften fastsetter at et forvaltningsorgan har oppfylt sin varslingsplikt hvis elektronisk adresse registrert som grunndata i Enhetsregisteret benyttes.

4.7. Annen bruk av adressene

I tillegg til at den oppgitte adressen kan brukes til varsling etter eForvaltningsforskriften § 8 tredje ledd, foreslås at adressen også kan brukes i forbindelse med saksbehandling og utføring av andre forvaltningsoppgaver i samsvar med eForvaltningsforskriften § 29 andre ledd.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Elektronisk varslings vil spare forvaltningen for utgifter som i dag brukes til porto og andre utgifter ved fysisk utsendelse av brev og dokumenter. Det foreligger ikke en samlet oversikt over de enkelte forvaltningsetaters utgifter, men totalt dreier det seg om betydelige kostnader.

20.6.2017

Som eksempel kan nevnes at Skatteetaten årlig alene sender ut 60-90 000 varsler om skjønnsfastsettelse per post.

Det antas å være lite byrdefullt for enhetene å melde varslingsadresse til Enhetsregisteret. Administrativt vil det være enklere når enhetene kan melde og oppdatere varslingsadresse ett sted.

Det kan bli en betydelig tidsbesparelse for enhetene, som kun vil trenge å melde opplysningen om elektronisk adresse én gang. Effekten er ikke prissatt.

Når varslingsadressene som i dag er registrert i Altinn, blir en del av Enhetsregisteret, må den elektroniske løsningen for å oppgi varslingsadresser i Altinn videreutvikles. Det må også gjøres enkelte endringer i brukergrensesnitt og informasjonstekster. Det foreligger ikke konkrete beregninger som viser kostnadene ved dette.

Altinn arbeider med å forenkle tilgangen til varslingsadressene for forvaltningen. Funksjonaliteten for å sende ut varsel i Altinn må endres og videreutvikles. Estimerte kostnader ved endringene i Altinn som er nødvendige for å oppfylle kravene til eForvaltningsforskriften, er beregnet til 700 000 kroner, mens kostnadene for endringer knyttet til Enhetsregisterets løsninger er beregnet til 140 000 kroner. Kostnadene dekkes innenfor eksisterende budsjettbevilgning. Eventuelle andre endringer som kommer som en følge av utvidet funksjonalitet, er ikke kostnadsberegnet. Slike kostnader vil bli beregnet blant annet i det pågående prosjektet «*Digital kontaktinformasjon og fullmakter for virksomheter*».

6. Rettelser

En rekke bestemmelser i forskrift om registrering av juridiske personer m.m. i Enhetsregisteret henviser til Nærings- og handelsdepartementet. Det foreslås at det istedenfor henvises til «departementet».

7. Forslag til forskriftsendringer

Forslag til endringer i forskrift 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer m.m. i Enhetsregisteret

I

Med hjemmel i lov 3. juni 1994 nr. 15 om enhetsregisteret § 28 gjøres følgende endringer i forskrift 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer m.m. i Enhetsregisteret:

Nytt kapittel 3 A skal lyde:

Kapittel 3A. Registrering av elektronisk adresse

§ 8a. Plikt til å melde elektronisk adresse

20.6.2017

Registreringsenheter i Enhetsregisteret skal melde minst én elektronisk adresse. Adressen skal være egnet til varsling etter eForvaltningsforskriften § 8 tredje ledd.

Underenheter kan melde adresse til Enhetsregisteret.

Adresser meldes via den elektroniske løsningen som Enhetsregisteret tilbyr. Ved registrering av varslingsadresse i Altinn, regnes dette som elektronisk adresse med mindre enheten oppgir annen adresse.

§ 8b. Bruk av elektroniske adresser

Adressene er bare tilgjengelige for offentlige myndigheter og gjennom Altinn. Adressene kan brukes til varsling etter eForvaltningsforskriften § 8 tredje ledd. Adressene kan også brukes i forbindelse med saksbehandling og utføring av forvaltningsoppgaver for øvrig.

Et forvaltningsorgan som har sendt varsel til adressen, har oppfylt sin varslingsplikt etter eForvaltningsforskriften § 8 tredje ledd.

§ 13 første ledd skal lyde:

Melding til Enhetsregisteret skal skje på blankett godkjent av *departementet*.

§ 18 første ledd skal lyde:

Departementet kan gi nærmere retningslinjer for kontrollen og saksbehandlingen av meldinger ved Enhetsregisteret.

§ 20 skal lyde:

Registerførerens vedtak kan påklages til *departementet* etter reglene i forvaltningsloven.

§ 22 tredje punktum skal lyde:

Dersom pålegget ikke følges innenfor den fristen som er gitt, kan *enheten etter nærmere regler fastsatt av departementet* ilegges løpende tvangsmulkt inntil meldingen blir inngitt.

§ 24 første ledd første punktum skal lyde:

Alle meldinger mottatt ved Enhetsregisteret skal lagres i henhold til retningslinjer godkjent av *departementet*.

II

Endringene trer i kraft xx.xx.xxxx.